

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Népek érettségije.

(—a.) A történet nagyon régi és nagyon bölcs tanítómester.

Az élet iskolájának katedráján ül s a tapasztalás, az okulás tudományára szemléltető módon oktatja a világ népeit.

S ezek az iskolásnépek is csak olyanok, mint az iskolásgyermek. Meghuzzák magukat az élet tanítója előtt. Lelki képük más külsőt mutat a többiek előtt, mint bizalmas otthonukban. Látszólagosan a maguk valódi egyéniségében, kisebb vagy nagyobb kultúrában megnevesedett, megfinomodott faji tulajdonságaikban jelennek meg az élet nagy iskolájában: a tömegverseny fórumán. S a tanítómester: a világhistoria mosolyogva szemléli őket. Éles szeme látja, hogy a legtöbbször, talán a legkiválóbbak- s leghivalkodóbbaknál mindez csak külsőség, csak megtévesztő jelmez. Tudja, hogy a próbára hívó világesemények feltárják majd a valódiságot. A népek a nagy megpróbáltatások idejében mutatják meg, hogy a tömegversenyben kimagasodó temperamentumuk, lelki hajlekonyaságuk, erkölcsi tartalmuk s előzékenyen simuló műveltségük álarc volt-e vajjon, vagy valódi egyéniség, hamisítatlan, állandó és helytálló faji értékesség.

Erkölcsei erő, lélekuralom, idegenergia

a nemzetek életében is az erős testnek, ép léleknek koeficiensei, illetve olyan erkölcsi és szellemi nevelésnek eredményei, amely számba veszi a népek faji értékeit, a népek állampolitikai s gazdasági érdekeit; számba veszi az egyfajú egyének milliós tömegében, a nemzetben kialakult jó és rossz tulajdonságokat feltáró néplelek hasznos művelhető erőit. Mert csakis az ilyen, belső ható népművelés járja át egyesítő, erősítő s nemcsináló hatással a népeket s ez a nevelés ragyogtatja a faji tulajdonságok s az igazi kultúráltság összhangzatos s egymástól elválaszthatatlan szépségeit.

A történet, a nagy tanítómester, ebben a titáni harcban vizsgára hívja a népeket. Soha még országoknak ily sokadalma nem küzdött egymás ellen s így hiányzott az erőpróbák nagy alkalmát, amikor a tömegverseny érdekességében nagy és kicsiny népek a maguk külön, sajátos, igazi mivoltukban jelentkezhetek volna.

Most itt a világpróba! Itt az egyéniség: az egyes népfaj értékességének próbatétele. Az életérdek, a hatalmi sulyra helyezkedés harcaiban a népfajokból is kitör a hevület, az indulat, a gyűlölet, az élet- és vagyonszerzés ösztöne s az érzéseknek ez a kiadása mutatja meg a valódi, avagy csak a kultúra csillogó mázával hivalkodó lelki értékeit.

Nagy csapások, vészes viharok, a nemzet sorsán jobbra, vagy rosszabbra fordítható események közepette tetszik ki, hogy a békés világhelyzetben magasra emelkedő műveltség csakugyan a lelkek mélyéből felcsillanó szellemi és erkölcsi erőnek hordozója-e, avagy csak arannyal futtatott külszin, amelyet a torlódó s megpróbáló események lecsiszolnak s lelki szépség helyett a lelki eldurvulás jelenségeit tárják fel.

Népek vizsgája folyik ma: a népek érettségitétele. Mi is odaállunk a nagy tanítómester, a történet katedrája elé s — maturálunk.

Odaállunk szerényen, hivalkodás nélkül mi, ázsiai barbárok, keleti horda, pusztai műveletlenség. Szinte szédültünk a nagyok, hatalmasok sorában, akik kultúrában, tudományban, művészetben excellensek, tömeg- és gazdasági erőben Góliáthok. Hogyan is várhatnánk ilyen kitűnő vizsgázókkal szemben a jó öreg professzorbácsitól: a világhistoriától kielégítő érdemjegyet.

És mégis... A viharok, a szenvedések, az események forgatják a népeket s megdöbbenve reméljük, hogy a magna charta világbirodalmában, a szabadságességnek s népjogok szabadelvű hazájában s a művészet örök szépségeivel gyönyörködött ország dalosszavu népe között a néplelekről lecsi-

Giuseppe Klepeidi tábornok.

Irta: Somogyi.

A jó Giuseppe Klepeidi sem gondolta, hogy oly gyorsan emelkedjék a még eddig mindig elpáholó olasz armádia ranglétráján a közönséges polgári életből... Pedig úgy történt. A dolog historikuma a következő:

Giuseppe Klepeidi az olaszországi Udineből felfedezte, hogy Magyarország sok természeti kincse között nem utolsó érték a vizisás sem. Mi nem tudtuk, de tudta Giuseppe Klepeidi a módját, hogyan lehet a sásat az életetésnél vagy alkalmazásnál kulturáltabb célra, pl. székek, nyugágyak s másfajtu hasznossági és disztlágyak készítésére értékesíteni. Giuseppe Klepeidi jó talián elméletességgel fölfedezte a sás magyarországi eldorádóját — a Balatonsarkot is. Lehet, hogy az üzleti ösztön mellett a történelmi reminiscenciák is nógatták. Talán valamelyik, Moguntianumból ide kiruccant pannoniai római legionárius emlékirata, vagy hagyományá ösztökölte őt erre. Hiszen a most hirtelen harcias lett itáliai között Giuseppe Klepeidi is a rómaiak egyenes leszármazottjának tekinti magát.

Élég az hozzá, Giuseppe Klepeidi nem az az ember, aki csak gondolkozik, tervezget, hanem aki cselekszik is. Csakhamar a Balatonsarkon termett a nagykanizsai Bálint tolmácscsal. Megkötötte a bérzletet s munkához fogott. Lloyd George s

Kitchener lord urak nem toboroznak oly erélylyel szines angolokat a nyugati hadszíntérre, mint milyen délies temperamentummal gyűjtötte Bálint tolmácscsal a munkásosztagokat zászlója alá. A falu fiatalága serényen sorakozott is, annál inkább, mert a gazdák nagy részére az ajánlat nagyon is kecsesítő volt, napi 4—5 lira zsolddal.

Csak hogy egy kis baj történt. A dolog nem ment egészen szárazon. A Kisbalaton iszapos vízbe is bele kellett gázolni. Ami nem egy esetben kisebb-nagyobb mérvű hascsikarással s egyéb egészségi rendellenességgel szokott járni. Mivelhogy akkor még nem illett, haskötőkről beszélni s ilyeneket használni, mert ez csak most a világháborúban nyert illeteni szabadságot, hát alapos volt a félelem Giuseppe Klepeidi munkásgárdájában egy kisebb, esetleg nagyobb fajta kolera kitörésétől. Az önkéntes munkástábor Bálint, a tolmács és Giuseppe Klepeidira olvadt le. De Giuseppe Klepeidi segített magán. Hozott sásujj-cokkat Udineből. Minden visszatérő évben negyvenötvened magával jött. Folyt az olasz szó és este az ének. A falusi lurkók is már „buona serával” kívántak esténként egymásnak minden jókat. A dolog tetszett a sarkiaknak, mert Giuseppe Klepeide gavallérosan várta a lírákat, meg a centisimokat.

Hanem nem sokáig tartott a vig élet. Beütött a világháború. Giuseppe Klepeidi úgy látszik jobban ismerte honfitársait, mint mi olasz szövetségeseinket s érezte azt is, hogy büzik valami itáliában s

Udine körül valami nincs rendben, mert egy szép szeptemberi éjjel egész armádiájával elpárolgott, temérdek sást és adósságot hagyott hátra, mert az adósságszínaláshoz nemcsak mi, hanem úgy látszik a taliánok is jól értenek. Az entente bankárjai erről bővebb felvilágosítással szolgálhatnak bizonyára!...

Am azóta folyt a világháború. Megjött a virágos tavasz is, kinőtt a Kisbalaton délceg növénye — a sás is, csak Klepeidi armádiája nem jött meg. Helyettük nyakunkon vannak az olaszok. Hivatlanul jöttek, törrel kezükben hátbatámadni — régi, 33 esztendőszödvetségeiket.

És e jellemtelen olasz támadással kezdődik Giuseppe Klepeidi karrierje is. A mindenütt kémét látó néphiedelem már megállapította, hogy signore Giuseppe Klepeidi nem is üzletben, hanem kémkedésben utazott volna a Balatonsarok körül. Giuseppe Klepeidi kém, valóságos olasz kém volt, még pedig nem is közönséges kém, hanem olasz tábornok a nagyvezérkarból, kinek az volt a dolga, hogy a római légiók hajdani utjait tanulmányozza s kikémlelje, melyik lesz alkalmas Emanuele Vittore III-o katonái bevonulására.

Ez a néphiedelem a nagy Sarokban már meggyőződésé jegecesedett s én hiába oivasztgattam a kijegecesedett közvéleményt, hogy Giuseppe Klepeidi vallásos ember volt, hiszen — mint nekem mutatta — tárcája legelőkelőbb rovatában mindig magával hordta a Madonna képét s így fettehető, hogy becsületesebb ember volt a honfitársainál,

szólódott a fölényesen ragyogó műveltségnek, a világ előtt példázva tetszelgő uri modornak külső disze s pőrén, a fékétől szabadult temperamentum szilaj érzéseiben, durva cselekedeteiben jelentkeznek e nagy kulturnépek igazi, fajbéli tulajdonságai.

A jó öreg professor, a világhistoria kérdez osztaglyoz. A számonkérésben előbök vetődik sok-sok kulturjelenség: hadifogyók sanyargatása, hadbeli vitéz ellenfeleknek bebörtönözése, hamis adatok alapján idegen polgárok elfogása, kivégezése, idegen állampolgárok koncentrációja piszkos, nyomorúságos táborokba, idegen vagyonok eltulajdonítása, magánlakások s üzletek feladulása; kirablása s a tulajdonosok legyilkolása; utcai vad tömegnek felbujtása s mindezek fenyegető terrorja az intelligencia igazgatója s a hatóság kényesztető engedékenységével... Országok feladulása, népek szabadságának leigázása, millióknak kiéheztetése a feltétlen, rabszolgai megadásig. S mindez a kultúra jegyében s a népek függetlenségé, közszabadsága védelmének szent nevében...

Hová lett a kultúra ezeknek a népeknek kulturájából? Avagy csakugyan fényeskedő, századok alatt munkált aranyhimes külszín volt, amely a világ elé, a népek tömegének koncertjébe más képet vitt, mint aminőt ezek a népek otthon, a maguk faji életében hordoznak? ... A jobbakk, a kiábrándultak sajnálkozásával tapasztaljuk, hogy ezek a nagy kulturnépek a durva szenvedély, az ártó gyűlölet, az országtiprás gögyében nem a kulturának, nem a fajbéli lelki szépségeknek valóságait tárják elénk.

S e szomorú és bántó jelenségek halmaza mellől az öreg tanítómaster felénk: a kicsinyhez, a lenézetthez, az idegen ajku honosok elnyomóihoz, az ázsiai kulturátlan hordához fordul. S elibük, a na-

Salandra, vagy Sonnino, ennél az angolba ojtott taliánnál. Minden hiába. A néphiedelem fejből nem lehet kiverni, hogy Giuseppe Klepeidi telivér kém volt s tábornok de genere talianorum.

És ha meggondoljuk az olyan vallásos buzgóság igazi értékét, s ha látjuk a Carbonarit, aki ismét imádkozik a Madonnához, hogy a szándékolt gyilkosság jól sikerüljön, rajtuk is erőt látszik venni a néphiedelem gyanuja, hogy Giuseppe Klepeidi valóban kém is lehetett, hogy hozzá még tábornok is lett volna, azt majd vitéz katonáink deríthetik ki legsikeresebben az első olasz fogolytranszport beszállítása alkalmával.

Valóban nem lenne rossz tréfa, ha Giuseppe Klepeidi tábornok ur a *balatonsarki fogolytáborban* elmélkedhetné, hogy mégis csak jobban való a taliánnak a békés sásszedés, mint a hadakozás. Mert a taliánok lehetnek jó spenótcsöszök, vizálló sásszedők, de hogy nem a *legelitőbb katónák*, azt megmutatta néhai Menelik negus Afrikából, mikor az abesszíniai Aduánál 1896 márc. 1-én Baratiéri fővezér hős csapatait megsemmisítette.

Ugyanerről bizonykodhatnak az arabusok is Tripoliszból.

Várjuk be azért a vége-hosszú olasz fogolytranszportokat, hogy igaza volt és van-e a néphiedelemnek Giuseppe Klepeidi tábornoksága felől? Akár így, akár úgy, Giuseppe Klepeidi nagy karriert csinált a balatonsarkiak hiedelmében s ezt a karriert köszönheti Salandra és Sonnino nem tulajdonosan megbízható honfitársainak. Az olasz sásszedőnek pedig egyszersmindenkorra befellegzett a Sarokban s ugy lehet Giuseppe Klepeidi tábornak is egy-kettőre befellegzik a trentinói nagy sarokban. Majd gondoskodnak róla a tiroli császárvadászok.

gyok elé vetíti azt a szivárványszinben s napsugárban ragyogó lelki szépséget, melyet a mi lelkeségünk, hazaszeretetünk, egységes érzésünk, munkás, cselekvő áldozatkészségünk nyilvánít. Szabadságszeretünk mellett nem kullog jogok elnyomása, nemzetvédelmünkét nem homályosítja be idegenek győtrése, sanyargatása s a hatalmas Istenhez szálló imádságunk nyomában nem zokog utcára s világba üzött s kifosztott, megrabolt idegen polgárok átkozódása. Még most, a nagy diadalok ünnepeinél is csak áldjuk az Istenet, áldjuk s koszoruzuk a győzőket s nem sujtunk elkapatva a védtelenekre. Most, a hűtelen, a hitszegő szövetséges utálatában is szállást s kenyeret osztunk fajbelieink s békésen türrük őket szükséges asztalunknál.

S azt mondja erre az öreg professor, a világhistoria: ez a föld Isten kalapja; te derék, becsületes, lovagias, vallásban buzgó, szellemben előretörő, szerető szívű, megbocsájtásra hajló magyar nép — te vagy a földnek illatos, gyönyörű bokréta.

Büszke, erős, jellemes kis nemzet letted az érettségit. Kitünően!

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A nágocti (Somogym.) róm. kath. anyae gyház kántortartói állására pályázat hirdetik. Javaldalma: 1) 3 szobás lakás, konyha, élezkamra, pince, kut, istálló, ólak, pajta. 2) 71570 korona készpénz az 1908.-i javadalmi jegyzőkönyv megfelelő tételei szerint. 3) 17 kat. hold 373 □-öl szántóföld; értéke 450 kor. 4) 1 kat. hold 973 □-öl rét; értéke 110 kor. 5) 8 öl hasábra megvágya és házhoz szállítva; értéke 272 kor. 6) Házaspárónkint (130) fél pozs. mérő rozs (telkesektől fele buza); értéke 476 korona. Összesen az 1908.-i javadalmi jegyzőkönyv szerint 202370 kor. Ebből szétválaszthatatlan kántortartói 1738 kor.; tanítói 23450 kor.; kántóri 5120 korona. Kötelességei díjvelben részeltetve. A német nyelv bírása szükséges. Választás *Julius 1-én* délelőtt. Személyes megjelenés kívántatik, utköltőség meg nem terítetik. Állás augusztus 1-é elfoglalandó. Kérvények *Junius 30-ig* az iskolaszékhez intézendők.

A villamostelep házikézelésben. Mult számunkban megirtuk, hogy a képviselőtestület mely szempontok miatt s mily feltételek mellett szavazta meg a villamostelep házikézelését. A felhozott okokat dr. Horváth Béla városi főjegyző előadásából vettük. Ugyanakkor azonban helyszűke miatt nem közöltettük az összefoglaló jelentésének azt a részét, amely az átvétel gazdasági előnyeit számszerű adatokkal indokolta. Ezt a mulasztást most, a következőkben pótoljuk.

„Az átvétel célszerűségének és helyességének megbirálásánál első sorban azt kell figyelembe venni, hogyan alakul a telep mérlege, a város által történt átvétele a kibővítés után. A telep összes kiadásai az 1913. évben (az 1914. évről még nincs számadás) 127.000 koronát tettek ki. Ha ehez a 300.000 kor. új investíció kamatait is hozzászámítjuk (19.000 korona), a telep kiadásai 146.000 koronára tehetők. Ez összegben minden kiadás, meg a városnak juttatott 3000 kor. bruttó részesedés is benn foglalatik. Ezzel szemben a telep bevételei az 1914. évben 108.000 koronát tettek ki. Hiány mutatkozik tehát 38.000 korona. Azonban ha figyelembe vesszük, hogy a telep jövedelmezősége az 1908. évben csak 48.000 kor. volt és ez az összeg az 1914. évben már 108.000 K-ra emelkedett s a folyó évnek első öt hónapja az eddigi évek eredményéhez hasonló emelkedést mutat s ha számításban vesszük, hogy a város erőteljes akcióit fog kifejteni új fogyasztók szerzése végett, míg a telep hogy ne kelljen bővítenie, az önként jelentkezőknek is nehézségeket támasztott: a bevétel legalább 136.000 koronát fog kitenni. A kiadásokat viszont a város legalább 10.000 koronával csökkenteni fogja, mert nem fogják terhelni pl. a 2000 koronát kivevő utazási költségek, nem fogják terhelni a központi adminisztrációból a telepre eső költség s nem fog 15.000 korona személyi adminisztrációval dolgozni; a

mérleg tehát a városra kedvezőtlen nem lesz, a város a telepre ráfizetni nem fog, sőt a későbbi évek folyamán abból jelentős, ezeket kivevő haszna lesz, eltekintve attól, hogy a *közvilágításért* egy fillért se fizet.

Bár a város a lépésért díjjal s a motorok javításával 70.000 korona kiadást vesz magára, ezt az összeget rekompenzálja az, hogy árammérőkbe, új vezetékekbe a telep 50.000 koronát meghaladó befektetést tett s az építési tőkéből 22.000 koronát törlesztett, s ezek most a város javára esnek minden megtérítés nélkül.

Végül nem utolsó dolog, hogy a telep megindulásakor házi kezelésben is kétségtelenül előálló deficit hatását a város érezni nem fogja, mert a telep könyvei szerint eddig kimutatott 125.000 korona deficitet teljesen leírják s a várost e címen semmi se fogja terhelni.

Iskolásleánykák a küzdőkért.

A gyermek eleven fantáziáját sokát foglalkoztatja a háború. Utón-utófélen sokszor elleshet az ember gyermekszájából is nyilatkozatokat, melyek a kávéházi stratégiáknak becsületükre válnának. A fiugyerek katonásdit játszik, a kicsiny leányok irigyen nezik a hadműveleteket, s boldogok, ha a fiuk beveszik őket a társaságba. (Nem a nagyocskákról szölok, akik pedig szinten nekiperulnak a boldogságtól, mikor a korzón sétálnak azokkal a fiukkal, akik előbb vagy utóbb ugyancsak komolyan veszik a katonásdit.) Az öcsikék katonásdjia ma nem a masirozsból, még tisztelgésből áll; most a lövészárók a divat. Minden vakondtúrásban, minden utszéli árokban lövészárkot lát a gyermek; — s ime, ez, a háboru elején még csaknem ismeretlen fogalom a gyerekoszobába került. (Bár már az unott játékok lomtarába kerülne a háboruval együtt!)

A háboruban való részvétel gondolata a nő világot is erősen foglalkoztatja. A hölgyek (a modern kor lélektani tünetének nagyon megfelelőleg) harci készségüket az ellenséggel szemben is szeretnék érvényesíteni. Pedig bizony van itthon is elég leközdeni való, a háboruval kapcsolatban itthon is erős lelekre, áldozatos lelekre van szükség. Nagyjának, aprajának kijut abból a munkából, melyre csak gyengéd, érzékeny női szív, a lemondásban a férfi akaratát is megszegyenítő női lélek képes igazán. Milyen szép lesz az példaul, ha nyaraláshoz szokott jószívű hölgyeink rekkenő nyári napokon is a kórtermekben helyükön maradnak.

Sokszor beszélünk arról is, vajjon gyermekeink ebből a világtelődulésből megőriznek-e maguknak valamit az életre, arra az életre, melynek kereteit apáik vére küzdi ki számukra? Az, hogy a gyermek érdeklődik, csak tapasztalatot szerez számára, de nem ad életet. Erre a nevelés van hivatva, az iskola épen ugy, mint a családi kör.

A helyesirányu nevelésnek szép példait a háboru tartama alatt már többször megőrkítettük lapunk hasábjain is. Most egy újabb, nagyon kedves lappal gyarapítjuk a krónikát. Az angolkisasszonyok polgári iskolájának növendékei voltak a kezdeményezők. Május hónap folyamán minden csütörtökön megvonták maguktól a tizórait. Pedig, hogy a gyermeknek mit jelent a tizórai, arra iskolás korából mindenki emlékszik. A pénzecskét pedig szépen összeadogatták. Azt is tudjuk, mit jelent a tizórai szünet. Mikor a gyermek a pad bilincseiből, a szünet szépen rendezett sokaságától, a nyelvtan rideg szabályaitól megszabadul: (jaj, különösen egy leányiskolában!) s uccu neki, a folyosó és kert hangos a gondtalan kacajtól, fúrge fickándozástól. Az angolkisasszonyoknál a tizórai szünetekben ajtatos ima szűrődött ki a kápolnából a csendes folyosókra, s könyörgős, esdő egyházi énekek dallamai visszhangoztak az üres iskolatermekben. Mert a polgáristák megható példája a tanítónőképző növendékeit is belevonta az imádságos hangulaiba, s együttesen, a fiatal lelekek heves nekibuzdulásával könyörgőtek fegyvereink győzelméért, s vigasztalást, segítséget esdettek a küzdők számára, kiknek kezéből a fegyvert kivette betegség, vagy az ellenség fegyvere. Es ugy neki lendültek, hogy ezeket a „vöröskeresztes” napokat többszörözni akarták, s a felebbvalók bölcs merészklete alig tudta őket visszatartani a tulzásoktól. (Mert ez is pedagógiai erény, a háborúból pedig mindnyájunk számára üdvös tanulság, hogy a lelkesedés napjaiban is nagy szükség van a fékezés akaratra.) Az 8 tizórain, fillérekből megtakarított összeg közben 70 koronára emelkedett, melyet az intézet vezetősége a vak katonák felségélyezésére szolgáló alapnak adott át.

A gyermeklélek ilyen megnyilatkozása büszke örömmel tölti el a harctérben küzdő apákat, testvéreket és garanciát nyújt arra, hogy a jövő nemzedékének lelkébe is belekapcsolódik a háborúnak egy-egy hulláma. Csekélység egy intézet növendékeinek imádsága, csekélység az a megtakarított összeg magában véve, de minden ilyen jelenség az élet nagy stílusából táplálkozik. A gyermekszoba emlékei az életre is erős kihatással vannak, a gyermekkorban játszott fegyelem az életben valóssá válik. A nevelésügybe a háború tanulsága gyanánt sok új teóriát kell belevezetnünk és ügyes kezzel sok életképes elvet meg is lehet, sőt meg is kell valósítanunk.

Az imádságos lelkű, jó szívetű adakozó kisleánykák pedig ilyen nemes ténnyek gyakorlásával ránevelődnek a modern elvek zavaros áradatában elhomályosodott női eszmény megvédésére. A történelem irgalmatlan kézzel mutat rá a férfi hivatására, s a nő rendeltetésére. Az imádságos, irgalmas női lélek van hivatva a sebek orvoslására, melyeket a rideg acél az emberiségen és a társadalmon szakít.

Dr. Luttor Ferenc.

Ünnepelt a város!

Két áldás egyszerre. Az égből kényerelt sokasító aranyos permetezett s a harctérről nagy diadal fényes híre érkezett. Az eső megenyhítette a szikkadó földet, az északi harctér dicsőséges eseményei megerősítik a kétségeket s még jobban lelkesítik a bizakodókat.

Przemysl a miénk!... Szép napon, amikor virágos uton hordozták körül az örök élet kényerét, érkezett az izenet s szívünkben örömet, lelkünkben reményt táplált a végső győzelem jogosult reménye miatt. Amit elvesztettünk elfoglalás nélkül, visszafoglaltuk az ellenség megszállásával. Akik feladták a reájuk esett s ki nem kerülhetett éhség miatt: a mártíromság koszorújával eszik a hontalanság kényerét. Akik most visszafoglalták: a dicsőség koszorújával borítva küldik a fogságba jutottak keleti tája felé a megszabadulás boldog reményességét. Hiába hirdette a megszálló orosz a várról, hogy nec arte, nec Marte — a hadi művészet s katonai fényes erények diadala magyar, osztrák s német zászlókat lenget a przemysli várerődök ormain...

A nagy, országos örömből Veszprém is kivette a részét. Szép, diszes ünnepséggel fejezte ki halálját, elismerését a hadsereg feje, vezetősége s küzdő katonái iránt. Az ünnepség az esti órákban kezdődött. A nyugvó nap színlő felhők mögé hanyatlott. Sugara áttört a megaranyozott ködfátyolon, akárcsak az örömtől sugárzó szem csillogása a pergő könnyecspek ragyogásán. Talán ezek az aranyos, északfelől gomolygó felhők hozták a dicsőséges izenetet s a győzelmes vitézek szeméből harmatozó örömkönnnyekkel áztatták meg az áldásra szomjazó magyar földet.

Főutca. Városház.

A várost zászlódisz ékesítette. A főutca s várban kivilágított ablakok fénye vont ragyogó palástot az ünnepi sokadalomra. A katonaság a városházterén sorakozott. Előbb azonban a kaszárnyában ünnepelt. A napiparancs felolvasása után a hadvezetőség örvendetes jelentését a legénység háromszoros éljenzése s diszortiluze zárta be. A legénységet a városi ünnepségre *Pintér* Aladár százados vezette. Rendfenntartásra *Molnár* János zászlóst vezényelték ki. A tisztikar, élén *Weidner* Diesel Ernő alezredessel s *Nagy* László őrnaggyal a villanyfényben uszó városházzal szemben helyezkedett el. Kivonult a tüzérség is négy ágyúval.

A gyalgajárokat s a közeli térséget a közönség ezrei foglalták el. Katonai s világi előkelőségek a városház tanácstermében gyülekeztek.

A nyolcórás Ave Mária végig szongott a sokadalom felett s felhangzott a harsány vezényszó az ünnepség megkezdésére. A városház szépen díszített s kivilágított erkélyéről *Csiba* István honvédszázados messze hangzó érces szavakkal hirdette az északi harctér fényes eseményeit s megjelölte ezekben a katonaság s a polgárság testvéries ünnepének indítókat. Elítelte a magyar királyt, a német császárt, a török szultánt, összefoglalva a szövetséges országokat, a hadsereget s a magyar hazát. Felemelt karjának jelzésére minden éltetés után felzúgott az ünneplők hármass éjjele, dörgött a honvédek pompásan csattanó szalvéja s a püspök-major tájáról végig morajlott a város fölött a tüzérség kettős diszlóvája. Ezután dr. *Komjáthy* László

lelkésítette a város közönségét s buzdította, hogy mi is, itthon küzdök, bizakodással, munkálkodással s panaszatlan türessel vegyünk részt a végleges diadal megszerzésében.

A püspöki palota előtt.

A városháza előtt lefolyt lelkes tüntetés után a Várba indult a menet. Elöl a város diszruhás rendőrei, nyomukban a lampionokat hordozó katonák szakasza, a sebesültek csoportja, dobosok, kik után a 31-esek díszszázada vonult. Ezredünk tisztikára, a város tisztviselői zárták be a szépen felfejlődött menetet, melyet a város közönségének ezernyi tömege kísért a dobosok impozáns hatású takarodójának hangjai mellett. Oly szép, egyszerűségben is lelket megmozgató volt ez a kedves katonazene. A Vár fellobogózva, kivilágított, virágdiszes ablakokkal várta a fölvonulást; a közönség a járdákat lepte el, míg a katonai díszmenet a gyönyörűen kivilágított püspöki rezidenciával szemközt foglalt állást.

A kürtösök csoportja lép elő s fujják gyönyörűen, szívetrázóan a takarodót. Háromszor ismétlik: mint millióknak, mint győzelmes, hősi seregeknek hálaimája harsog a kürtök éles szava. Felejthetetlen érzéseket éltünk át, kik hallhattuk.

A kürtöző elhaltával *Csiba* István lép a katonák sorai elé s mond kedves szavakat az ünneplő seregnek. Mintha megihlette volna a templomok közelsége, az imádságos hangulat, mely előlött mindannyiunk lelkén, a Gondviselés jóságát eceleti következő lelkes beszédében:

Vitézek! A mi hős testvéreink vitézsége mellett az isteni Gondviselés az, amely bennünket győzelemre vezetett. Szent István dicső királyunk óta a vallásos hit volt nemzetünk istápolója és drága kincse a harci küzdelmek zajában. Az Ur Isten segítségével legyen továbbra is jutalma a mi vallásos hitünknek, hogy ezáltal a hívő lélekkel hozzuk vissza ide diadalmas örömmel és hálaadó imával győzedelmes zászlóinkat Isten szent templomába.

Mig ő beszélt a kivilágított erkélyen, megjelenik Bibornok Püspök Urunk Ó Eminenciája. Újra fölhangzik a kürtöző, a generál-mars, hogy köszöntse a főhercegeket megillető üdvözléssel a bibornok főpapot. A kürtöző elhangzása után Ó Eminenciája beszél.

Az áhitattaljes csend mintha megkésztetődött volna, az ünneplő óriási tömeg némán csüng a Főpásztor szívből fakadó s szívhez szóló szavain. Mintha megbabonázott volna bennünket a lelkes hevület, szinte az egész várat betöltő csengő hang, mellyel Ó Eminenciája beszélt s méltatta a következő, szép gondolatokban dus szónoklattal ünnepelünk jelentőségét:

Imához, imától, ez volt ez utolsó parancsszó. Ehhez fűzöm én is szavaimat, tisztelt hadfiak, mélyen tisztelt polgártársaim! Mint ennek a városnak püspöke, kétszeresen érzem azt a kedves kötelességet, hogy a mai örömnünnepen néhány szót szóljak Önökhöz.

Az a mély vallásosság és áhitattal teljes lelkület, amely áthatja a mi hadseregünket és amelyet én régtől fogva örömmel látok, újra leesdette hazánkra Istennek áldását a legújabb dicső győzelemben. Az Ur Isten áldó keze lebeg e nemzet felett és segítette uj győzelemre ezt a sokat szenvedett szegény hazát. Nem mulasztatom el, hogy ki ne fejezzem ugy a magam, — mint bátran feltehetem, — az én kedves polgártársaim nevében is a mi mélyeséges hálánkat azon hősök iránt, akik távol országunk határán véges-végig erőt, vért és életet áldozva, védik, oltalmazzák az ország határán belül levő népeket, ezt az ezer veszélytől fenyegetett hazát. Az Ur Isten, akihez buzgó imádkoztunk, újra dicső győzelmet fűzött királyunk győzelmi koszorújába. Én ebből kifolyólag éltetem a magyarok királyát. Éljen a magyar király!

De folytatnom és éltetem a dicső osztrák és magyar hadsereget, annak bölcs vezetőit, akik eddig is dicsőséggel vezérelték hős katonáinkat. Az ő előrelátó vezetésük a

jövendőre is remélni engedi, hogy győzelmeink hosszú sora a végső diadalra vezet bennünket e hosszú háborúban. Kedves hadfiak, nem mulasztatom el, hogy mint ennek a városnak a püspöke, fel ne hívjam figyelmüket arra, hogy ezt a győzelmet is Isten végtelen jóságának köszönhetjük. Ha nincs velünk az Ur, hiába való a mi küzdelmünk, mondja a szent Írás. Hogy az Ur Isten továbbra is felettünk tartsa áldó kezét, őrizze szívünkben azt a valóságosságot, amely a mi katonáinkat eddig is jellemezte és amely idehaza bennünket is buzdít. Ez lesz erősségük Önöknek akkor is, amikor messze határainkon túl, szemben az ellenséggel a veszély és küzdelem tüzeiben állanak és erőt ad ahhoz, hogy Istenben bízva, győzelemre vigyék fegyvereiket. Ezt kívánom az Ur Istentől és mint ennek a városnak püspöke, áldásomat adom az itt jelenlevő, fegyverben álló polgártársaimra. Áldásomat adom az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Az Ur Isten áldjon meg bennünket.

Kitörő lelkesedéssel, háromszoros éljenzéssel hálálta meg a lebilincsel hallgatóság a Főpásztor lelkesítő szavait, majd fölhangzik a vezényszó s amint jött, ugyanolyan rendben vonult lefelé a várból a tüntető menet s vele mint hőmpölygő, óriási folyam, a hatalmas ünneplő közönség.

Megyeház. Temető. Kórház.

Mialatt a katonaság s polgárság a megyéspüspök urnál tisztelgett, új katonacsapatok sorakoztak hozzájuk s visszafelé már egy kis hadsereg özönlött le a várból. A lampionos, fáklyás szakaszok után a sebesültek s lábadozók csoportja következett virágosan, mosolygó arccal. Igazán megható volt ez. A nagy közönség szívéből felszökő rokonyérettel, könyvtől csilllogó szemmel köszöntötte őket s szerette volna gyengéden, hálásan megsimogatni a felkötözött, várköz tartó sebesült kezeket. A tüzerűteg a Rákóczi-téren olvadt a menetbe s elkísérte a vármegyeházig. A katonaság szívélyes üdvözlésére itt dr. *Véghelyi* Kálmán választott s szép beszédben lelkesítette a katonaságot s a polgárságot. A beszéd után a katonaságot „imához” vezényelték s a pár pillanatnyi áhitatos, lelkindító jelenet után a menet az alsóvárosi temetőbe, az elesett hősök sírjához indult.

Tiszteletet adtak itt a nemrég porladó hősöknek, akik életük feláldozásával munkáltak a most éro diadalok gyönyörű vetését. A százak buzgó imája, a tiszteletükre adott szalvé lehetővé tette a kihűlt szívekhez, hogy megdobbanjanak a diadalmas örömtől s a hálás emlékezés szép tiszteletadásától. Innen a tartalékkórház elé vonult az ünneplő közönség s az ott gyógyuló sebesülteket is megtisztelte elismerésével. S ezzel a szép, örökké emlékeztető ünnepség véget ért. A katonaság a kaszárnyákba, a közönség pedig hazatért s érezte, hogy tiszta, ünnepies érzésével egy örvendő nemzet boldogságának volt osztályosa.

A szabadkőmivesek és Olaszország.

Mindennap fokozódik az a nagy lelki felháborodás, melyet az olaszok perfid hátbatámadása vált ki a központi szövetség millióiból. Budapestben is, más nagyobb városokban is lelkes tömegek harcias indulata tüntet a hitszegő olasz nép ellen. Mi is, mint mások, belesodródnak a tüntető áradatba s összeszorított ököllel fenyegetünk a szövetségi esküt megszegő, vad indulatokba hevített ellenség felé.

De a méltó felháborodás nyomán felkelő haragunk s pusztításra, megtorlásra készülő indulatunk dacára is szeretünk tisztán látni s arra törekszünk, hogy a tényeket a tiszta valóság megvilágításában mutassuk be olvasóinknak. A hü képet mutató tükröt a tudományos folyóiratok egyik előkelőségének, a kath. hitvédelem bátor harcosának, a *Magyar Kultúra*-nak lapjairól emeltük olvasóink elé, hogy az olasz háború előkészületeit a maga igaz képeben ismerjék meg. Az idézetek itt következnek:

Mindnyájan tudjuk, hogy a modern Itália

kormányzásában eddig csaknem kizárólagosan radikális, republikánus, szabadkőműves elemek vettek részt. A súlyos belső válságok, melyekbe a fiatal királyságot az európai konflagráció sodorta, Mazzini, az „ércrepublikánus” szellemének megérett gyümölcsei. A leghetlenebb, legellenmondóbb törekvések színhelye ez idő szerint a szép olasz föld. A belső zavarok teljességét mi sem bizonyítja inkább, mint amit a liberális Berliner Tageblatt kénytelen konstatálni, hogy t. i.: „az összes tulajdonképeni republikánusok, akik a királyság elleni harcban látták főfeladatukat, a háborús agitáció élén állanak. A szociálisták, akik a republikánus ideák megvalósítása mellett még más célokat követnek, egyes csoportokból a háború ellen vannak. A kevesek, akik a háborút sürgelők, félreismerhetetlenül a zavarokkal járó háborútól a királyság bukását remélik.”

A quartói Garibaldi-émlék leleplezéséről a német felhivatalos Wolff-ügynökség a következő jelentést tette közzé: (Az ünnepek) a forradalmi és szélsőséges demokráta pártok nagy háborús manifesztációjává nőtt ki. Megjegyzendő, hogy az ünnepi menetben az egész itáliai szabadkőművesség 400 zászlóval jelent meg. „Az Italia unita” szabadkőműves alkotás. A szabadkőműves karbonárik igazi célja nem a királyság megalapítása volt, hanem elsősorban a pápa világi hatalmának megszüntetése. A szabadkőművesek szemében a királyság csak átmeneti állapot a köztársasági államformához.

A szabadkőművesekkel együtt bejutottak a kormányzati szellemben azok a vallás-, társadalom- és államellenes eszmék, melyeknek oly buzgói, szállítói a mi szabadkőműveseink is. Csak ötven esztendő kellett hozzá, hogy az olasz királyság megalapításában és kormányzatában felismerhető anomáliák kitévesedjenek s esetleg többet vetve, föléigessék magát a kiforszított királyságot. A szabadkőművesekben rejő destruktio alapendecia, mint az olasz királyság megalapításában gyökerező alaphiba kezdő önmagát megboszulni. — Szabadkőműves alapon a konjunkturák ügyes felhasználásával lehet részvénnytársaságot alapítani, Galilei-költ, meg Társadalomtudományi Társaság, de a szilárd bázisokon nyugvó szocietást, választási, erkölcsi és nemzeti tradíciók nélkül soká fennmaradó államot kifejezteni lehetetlen.

A dolog természeténél fogva lehetetlen, mert a szabadkőművesség épen azon erőtényezők ellen folytatt adáz, kiméletlen harcot, melyek nélkül nyugodt biztonsággal fejlődő, tartós szociális alakulatokat, — komolyan számolva az emberi természettel — még csak elképzelni sem lehet. Szabadkőművesek döntöttek már le trónokat, de biztosan álló trónokat még nem emeltek.

Az olasz szociáldemokraták lapja, az *Avanti* mérgesen kifakad a szabadkőműves demokrácia ellen, amiért ez a középeurópai szövetség ellen indítandó háborúba valósággal behajszolja Itáliát. Közismert dolog, hogy az olasz közvéleménynek nemet- és monarchiaellenes magatartása a garibaldisták, más szóval a szabadkőművesek munkálkodásának az eredménye, lévén ők a türelmetlen, radikális francia szabadkőművesekkel a legbensőbb anyagi és erkölcsi kapcsolatban. Nálunk a kitűnő testverek a kulturális javak háború okozta pusztulásán kesergnek. Olaszokban pedig (különösen a quartói emlék felavatásakor) a háború tüzes csóvját lóbogatják „jótékony” kezükben. Így aztán nagyon bajos a józan eszű embernek felhívnie, hogy a szabadkőművesség valóban az emberiség örök békeje érdekében dolgozik.

A jól informált *Corriere D'Italia* adott hírt arról a nemcsak nagyjelentőségű, de a minimális követelményekkel fellépő józilest is megcsúfoló inzultusról, melyet egy kis olasz városban, *Frascatiban* a szabadkőművesek elkövettek. Ascenzo Galli lovag valamikor garibaldinus volt, ami olasz viszonyok közt a szabadkőművességhez való tartozást jelenti. Galli lovag kezdettől fogva sem volt fanatikusa a „királyi művészetnek”, sőt rövidesen meg is csömörlött tőle. Vallásos lelki nevelés leg-nemesebb értelmében vett keresztényi életet élt s halála előtt kifejezett kívánsága volt, hogy Frascati székesegyházából kísérjék örök nyugvó helyére. A szabadkőművesek, miután az élő Galli maguknak megtartani többé nem tudták, a lovag holttestét akarták lefoglálni. Amint ugyanis a temetési menet a gyászházból a templom felé tartott, néhány fölbérelt alak megragadta a tetemszállító lovak gyeplőjét s a koporsóval elhajtott. Így akarták meggátolni a szabadgondolkodás hírhedi lovagjai a

holttestnek a templomban való beszentelését. A betyár tempóra valló erőszakoskodásra természetesen a bíróság előtt is ki fogják mérni a megérdemelt büntetést. Az elhunytak legszentebb érzéseiben megbántott özvegye nyilatkozatot tett közzé, melyben többek közt ezeket mondja:

„... A férjem akarata ellen elkövetett merénylet, mely a vallás elleni merénylet akart lenni, nyilvánvaló bizonyítéka annak a zsarnokságnak, melyet jól tudnak használni a vörös és zöld köpönyegforgatók... Ennélfogva kötelességem nyilatkozni, hogy énlenek tiltakozom férjem szabadakaratának megsértői ellen s átadom őket a tisztességes emberek ítéletének.” Az izléstelen botrányt az ugynevezett 16-os szabadkőművesek rendezték egy Giordano Bruno páholybeli szabadkőműves izgatására, akinek legfőbb ambíciója a 33...-nak jelzett kőművesek közé jutni.

Mindez történt 1915. április 24-én Frascatiban a szabadgondolat, a *lelküismeretszabadság* nevében. Elvukit gyűlöletükben még arra sem gondoltak a felvilágosodás „faklyavivői”, hogy hitvány tettükkel megcsúfolták ama sokat hánytorgatott (egyébként nagyon teves) elvüket is, hogy „a vallás magánügy”.

Ebbe a sorozatba tartozik az alábbi közlemény is egy fővárosi napilap közlése nyomán:

Az olasz Nagy Orient-páholy hivatalos lapja még áprilisban „Harc a pángermanizmus ellen” címen a következő mulatságos sorokat írta:

„Mi követeljük a háborút a két központi hatalom ellen, amely a haladással szemben a barbárságot képviseli. Az emberiség nevében akarjuk a háborút Németország ellen. Olaszország igaza nevében akarjuk a háborút Ausztria ellen. Szabadkőművesi hitvallásunk nevében is követeljük a háborút. Háborút a német militarizmus megsemmisítésére; háborút a teutonizmus ellen *kegyelem nélkül, könyörület nélkül, a jog és igazság nevében*. A német szabadkőművesség nem tartozik immár a szabadkőművesség világszövetségébe. Törvényen kívül helyezte magát rendünk alapjainak megsértése miatt és azért, mert *elavetette magát a porosz militarizmusnak*. A német szabadkőművesség emberiségére csődöt mondott.”

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

— **Urnajpa.** A kereszténységnek hozzánk emberileg legközelebb álló, külső megnyilvánulásában legimpozánsabb ünnepét az idén is hagyományos fénytel ünnepelte városunk kath. társadalmi. Az ünnepi misét és a körmenetet bibornok-püspök Ur Ó Eminenciája tartotta fényes segédlettel. A Legfelségesebbet követő ájtatos közönség élén haladtak a hatóságok és hivatalok képviselői, a helyben állomásozó tiszti kar. Talán soha még úgy a szívünkben nem maradt dallam, mint ezen az Urnapon, mikor az ősi magyar népének felsirt:

Háborútól oltalmaz,
Vetkeinknek igalmaz
A dőghalált és éhséget,
Tőlünk távol tartsd.

— **Kispapok Te Deuma.** A püspöki papnevelő-intézetben Urnapján volt az évről Te Deum, amelyet Bibornok-püspök ur Ó Eminenciája személyesen végzett. Utána a kispapok szünidőre mentek. A végzett negyedéveseket a jövő hét folyamán, szombaton, vasárnap és hétfőn szentelik fel. A szentelendők száma: 11.

— **Installáció.** Rácz Ferenc dabronyi plébános, kinevezett c. kanonokot az elmúlt héten installálták a veszprémi székesegyházban. Az installációt Rada István dr. preláts-kanonok végezte.

— **Távozó theologiai tanárok.** Kiss Piusz és Pályi József dr. theolog. tanárok, miután Óeminenciája legkegyesebb adományozása folytán a sümegi, illetve az ukki plébánia-javadalmakat elnyerték, a mostan lezárt iskolai évt végzetével megváltak a tanári pályától. Kiss Piusz csaknem teljes 23 éven át működött a theologiai főiskolán mint a történelem és egyházjog tanára, Pályi József dr.

(ki több éven át mint előjáró is szolgálta a papnevelés ügyét) 14 éven át adta elő az alapvető és ágazatos hittudományt. Nagy tudást, sok pedagógiai ismeretet vittek előadásaiukba. Új munkakörükbe volt növendékeik és tanítványaik hálás, elismerő szeretete kísérő őket.

— **Doktorrá-avatás.** Sárközy Lajost, a püspöki papnevelő-intézet új lelkiigazgatóját tegnap, szombaton a budapesti tudományegyetemen az összes hittudományok doktorává avatták. Gratulálunk!

— **A veszprémi Oltáregylet** havi szent-óráját vasárnap, június 6-án délután 6 órakor tartja az Angolkisasszonyok templomában. Ezúttal kéri a vezetőség a tagokat, hogy minél számosabban szíveskedjenek megjelenni.

— **A miniszterelnök üdvözlése.** Dr. Komjáthy László polgármester táviratban tudatta a miniszterelnökkel a képviselőtestület megbotránkozását az olasz hadüzenet miatt s bizalmát a magyar kir. kormány s a küzdő hadsereg és vezetősége iránt. A miniszterelnök melegehangú táviratban köszönte meg a város üdvözlését.

— **Szabadság.** Göndör Ferenc kir. segéd-tanfelügyelő egészségének helyreállítása végett öt heti szabadságra ment.

— **Hadikölcsönjegyzés.** A veszprémi takszkarékpénztárnál újabban a hadikölcsönre jegyeztek: Neger Ágoston preláts-kanonok 40.000 K, Veszprémi városi árvaszek 18.000 K, Csomay Kálmán es neje 20.000 K, Özv. Kreutzer Ferencné 50.000 K, Györy Lajosné 50.000 K, Czifli István es neje 50.000 K, Koczor Pal es neje 4000 K, Czifli Pál juhász 1000 K, Líki Mihály béres 400 K, Péter József kocsis 300 K, Benesik Sándor (Felsőőrs) 4000 K, Takách Géza főhadnagy 1100 K, Rothauer Zsiga 2000 K, dr. Sándorffy Miksa 2000 K, dr. Rosenberg Jenő 2000 K, Nagy Károly (Dörgicse) 2000 id. Ther Antal 3000 K, Auerhammer Feri zsebpénzből 100 K.

— **Vármegyei alapok.** A vármegyei háztartási alap és a vármegye kezelése alatt álló alapok 1914. évi számadásait a vármegye állandó választmánya 1915. évi május hó 29-én tartott ülésében felülvizsgálta, az így felülvizsgált illetve letárgyalta és elfogadásra ajánlott számadások 1915. évi május hó 29-től 1915. évi június hó 12-ig bezárólag Veszprém vármegyei háztartás kistermében közszerepre kiteve lesznek, ott a jelzett időn át, a hivatalos órák alatt az érdeklődők betekinthetik s az esetleges észrevételeket 1915. évi június hó 12-iki déli 12 óráig írásban beadhatják.

— **A csittényi alagut.** A budapesti műegyetem harmad- és negyedéves hallgatói tanárai vezetése mellett a napokban megtekintették a csittényi alagut biztosítási munkálatait. Ez alkalommal az államvasutak elnökgazgatója és a zágrábi üzletvezetőség főbb tisztviselői kalauzolták a vendégeket és részletesen megmagyarázták az ott folyó munkálakat. Az érdekes munkálatok egyike a legkülönösebb és eddig ritkán előforduló biztosítási munkáknak. Eddig ugyanis mindig az alagutak viz-levezetésével iparkodtak célt érni. Most pedig egy csuszó hegyoldalba épített alagutnak a további csuszását akadályozták meg azáltal, hogy az alagut alatt 44 méter mélyen fekvő agyagos csuszó rétegről a vizet tárnakkal elvezették. Ez alkalommal Lóczy Lajos tudományegyetemi tanár is megtekintette a különös biztosítási műveket. A szép kivétel miatt elismerő szavakkal dicsérte meg az építési vezetőseget. Akik ilyen dolgok iránt érdeklődnek, el ne mulasszák a csittényi alagut biztosítási munkálatait megtekinteni.

— **A kath. fiúiskola vizsgái.** A helybeli kath. elemi fiúiskolák évről vizsgáit következő rendben tartják meg: június 10-én az L) II., L) III. és A) III. osztályban; június 11-én az A) I., A) II. és L) IV. osztályban, mindig délután; jun. 15-én K) I. s 16-án A) IV. osztály, mindkét osztályban délelőtt.

— **Polgári iskolai magánvizsgák.** A helybeli állami polg. fiúiskolában a folyó tanévi magánvizsgákat e hónap 14—19. és 21. napjain fogják megtartani. Délelőtt lesznek az írásbeli, délután a szóbeli vizsgálatok. Összesen hetven magántanuló jelentkezett. A vizsgálatokat Pólya Sándor dr. segéd-tanfelügyelő vezeti.

— **Liszt.** A városi hatóság a jobb minőségű kukoricából kétfajta kását öröltet, mert a fogyasztó közönség keresi. Újabban ismét intézkedik, hogy a liszt miatt felhangzó panaszokat megszüntesse. A lisztet a város keverteti s egy minőségben jut-

tatja a kereskedőkhez s mégis bemutatott minták után tapasztalja, hogy az egyik-másik kereskedő lisztjéből rosszabb minőségű kenyér sül, mint a többiéből. A hatóság ezen úgy segít, hogy a közönségnek újra szabad változást enged bevásárlási forrásban. Falragaszon hívja fel a közönséget, hogy mindazok, akik a kiszolgáltatott lisztel nincsenek megelégedve, jelentkezzenek s a városi hatóság ahhoz a kereskedőkhöz utalja, akiknél jobb kiosztást remél.

— **Építés a városházán.** A városház építése a külső részen s a szobákban egyaránt folyik. Belülről most végzik a tanácsterem nagyobbitását. A kapu alja az udvar felől üvegezett falal lesz elzárva s így az ott állandósult erős, kellemetlen légvonal megszűnik.

— **Az olasz menekültek.** Megirtuk, hogy az osztrákhonos olaszok közül 228 menekültet helyeztek el Veszprémbe. Élelmezésükről a város gondoskodik. A szegényház beszerzett élelmicikkeiből kiutalja nekik a szükséges nyers anyagot s ezt asszonyaik saját szokásuk s gustusuk szerint elkészítik. Amely férfi közülök a városhoz napszámba szegődik, napi két korona napszámot kap.

— **Tandijárkórtól.** Azok után az állami menhelyi gyermekek után, akiket Veszprémbe a jelen tanévre a szomszédos iskolákba beiskoláztak, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a megfelelő tandijárkórtól államszolgálatot a közigazgatási bizottság útján utalványozta.

— **Hósi halál.** Nagy Lajos pápaderecskei és Horváth Ernő lajoskomáromi róm. kath. tanítók vett hírek szerint a harcra ént hósi halált haltak.

— **A tanítók nyári szabadsága.** A vallás- és közoktatásügyi miniszternek rendeletet adott ki, melyben az állami tanítóknak és tanítóórnokoknak meghagyja, hogy az idén — a rendkívüli állapotokra való tekintettel — az évzáró vizsgák után szabadságuk ideje alatt se távozzanak el állomáshelyükről. Így tehát az idén a tanítók nem mehetnek vakáciora. Az intézkedés oka az, hogy a bevonult közigazgatási tisztviselők helyett sok helyen a megszorodott munka miatt kiegészítő személyzet alkalmazása válik szükségessé s e célra akarják felhasználni a tanítókat. Elsősorban a gabonarek-virilásnál szándékoznak az új munkaerőket igénybe venni. A felekezeti tanítókra ez a rendelet nem vonatkozik, őket azonban felettes hatóság szintén fel fogja szolítani önkéntes munka vállalására megfelelő díjazás mellett. A nyári szabadság egyébként előreláthatóan számos hivatalban is el fog maradni, sok helyütt pedig a tisztviselők maguk mondanak le szabadságra való jogokról.

— **Közgyűlés.** A Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíjgyűlének veszprémi 48. számú fiókjá, vasárnap é. hó 13-án délután 4 órakor a Korona-Szálloda befizetési helyiségében rendeztük közgyűlést tart, amelyre külön meghívók nem bocsátatnak ki. Tehát ez és fali hirdetések útján tisztelettel meghívja a tiszteit tagtársakat és az érdeklődő közönséget az *elnökség*.

— **Népfőlkölői szemlék.** A honvédelmi miniszter rendelete leérkezett már a törvényhatóságokhoz, mellyel elrendeli a 18 éves népfőlkölők összeírását és intézkedik a bemutatott szemle megtartásáról. Veszprém vármegyében június 18-tól július 3-ig lesznek a szemlék. A törvény értelmében vegyesbizottságok végzik az ellenőrzést. Polgári részről az alispán vagy törvényes helyettese, a főjegyző, esetleg valamely idősebb megyebizottsági tag, ezenkívül az illető járás, illetve városi orvos lesznek jelen.

— **Az internált szerb munkások engedetlenek.** A napokban az internált szerb munkások deputációba mentek a polgármesterhez. Előbb ugyan megtagadták az engedelmességet s azt akarták elérni, hogy a katonai felügyeletől s katonai kísérettől megszabaduljanak. A polgármester rövidesen végzett. Telefonon beszélt a rendőrkapitányhoz, aki a deputációt kellő fedezettel rendőrségre kísérte.

— **Iskolaépítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a pénteskorú állami iskola kibővítésének tervezésével dr. Gál Elemér fővárosi építésszt bízza meg, aki már több hasonló megbízást nyert. Gál egyike legjobb fiatal műépítészeinknek.

— **Hol lesz pótzorozás? A Külgügy-Hadügy irja: Az ország egyes sorozójárásaiban a népfőlkölési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált népfőlkölésre kötelezettek száma az országos át-**

lagot nem érte el. Békeidőben a sor alá kerülő polgárokat három orvos vizsgálja: a cs. és kir. közös hadsereg orvosa, egy honvéder orvos és egy polgári orvos. Tehát a tévedés teljesen ki van zárva. Ezenél a háborús szorozásoknál azonban csak egy orvos működik és ez a körülmény a nagy munka mellett lehetővé teszi a tévedést és ezért történt most rendelkezés, hogy azokban a járáásokban, amelyekben az országos átlagot nem érték el, új bemutatott-szemléket tartsanak. Ezt a pótszemléte a honvédelmi miniszter csak a *jászberényi, szatmárnémeti, besztercebányai, munkácsi, iglói, trencsényi, kolozsvári és északi honvédekgépzítő parancsnokságok területére* rendelte el.

— **A vitézségi érem öröklése.** A Külgügy-Hadügy értesítése szerint az elhalt egyének vitézségi érme minden körülmények között a hátramaradtak tulajdona. A hadsereg muzeum azonban elhatározza, hogy összegyűjti az elesettek vitézségi érmeit és megőrzi mint feledhetetlen emléket. Épp ezért a vitézségi érmeiket vagy megveszi a hátramaradtaktól, vagy átveszi megörzészve, tulajdon joguk fentartása mellett.

— **A galíciai petróleum-vidék visszahódítása.** A Galiciában győzelmesen előretört osztrák-magyar és német csapatok bevonultak Boryszlávba és Drohobycba, mílta a galíciai petróleum-vidék ismét birtokunkba jutott. Boryszláv a legjelentékenyebb nyersolajtelepek központja, míg Drohobyc a petróleumvállalatok igazgatásának és a petróleumkereskedelmének a székhelye. A galíciai nyers petróleumtermelés 80%-a Boryszlávra esik. Ezekben a petróleumforrásokban nemcsak osztrák és német, hanem igen jeletékeny angol és francia tőke van investálva. Drohobycban székel az a bíróság, ahol a naftakönyvek vezetnek. Ugyancsak itt vannak a nagy állami petróleumfinomítók, továbbá a „Galicia” és „Austria” petróleumvállalatok telepei. A Boryszlávól kerülő utakon érkezett hírek szerint az oroszok a petróleumtelepeken nagyobb károkat nem okoztak. A Tuszanovics és Dereczyce környékén levő petróleumtelepek nagy részét szintén felgyújtották az oroszok, ahol a kárt mintegy 10 millió koronára becsülik. Az emittett petróleum-vidék visszahódítása gazdaságilag mindenestre nagyon jelentős esemény, mert a monarchia petróleum- és benzinkészletei erősen megfogytak. A vállalatok, mint Bécsből jelentik, máris a helyszínére küldötték mérnökeiket, hogy az üzem megkezdése iránt intézkedjenek. De azért még hónapokig el fog tartani, amíg a galíciai nyersolaj forgalomba kerülhet és természetesen még később jut majd a belőle finomított petróleum a piacra.

— **Fogolytáborok építése.** A hadügyminiszternek rendeletéből május közepén a pozsonyi hadtestparancsnokságnál szűkebbkörű verseny volt a soproni, hajmáskéri, zalaegerszegi, és ostfiasszonyfai fogolytáborok felépítésének vállalatba adása céljából. A hadtestparancsnokság a beérkezett ajánlatok alapján a soproni tábor felépítésével Walla József részvénytársaságot, a hajmáskéri Deutsch testvérek székesfehérvári céget, a zalaegerszegi tábor megépítésével Fuchs és Grosz zalaegerszegi vállalkozó céget és az ostfiasszonyfai tábor munkáinak eszközésével Bäck Alajos budapesti építővállalkozó céget bízza meg.

— **Barakkórház építése Pápán.** Pápa városa egy nagyobb szabású barakkórházat épített erre a célra kismértékű, megfelelő telken. A tervek Révész Arnold ottani városi mérnök készítette, aki az építés vezetésével is meg van bízva.

— **Az érd-zápor-zirczi h. é. vasút előengedményesei Gfrerer, Schödi és Groszmann** az emittelt vonal általános terveit már elkészítették és a közigazgatási bejárást a békesebb idők beálltával eszközöltetni fogják. Az érdekelt községek meleg rokonszenvvel fogadják az eszmét és így valószínűleg a hozzájárulási összegeket is hamarosan megszavazzák. A megvalósításra azonban csak a háború befejezte után kerülhet a sor.

— **Állatoltási engedély.** A polgári állatorvosoknak mintegy a fele teljesít már katonai szolgálatot, minek következtében az ország egyes részein oly nagy foku állatorvoshiány van, hogy az állatok életét, különösen a legéletesebb időszakban nagy mértékben veszélyeztető lépfene ellen védelmet nyújtó oltások foganatosításához sokszor nagy távolságról és nagy költséggel kell állatorvost

hivatni. Ez okból kivételesen és kizárólag a most folyó háború tartamára a földművelésügyi miniszter megengedte, hogy okleveles gazdák és gazdatisztek olyan járáásokban és városokban, melyek területén gyakorlatot folytató állatorvos egyáltalában nincsen és melyeknek szomszédos járásaiban vagy városáiban működő és az ojtásra igénybe vehető állatorvosok lakóhelye a foganatosítandó ojtás helyétől 15 km.-nél távolabb fekszik, az előcsírákat tartalmazó lépfeneellenes védő ojtóanyagot a saját tulajdonukban levő, illetőleg a szolgálatuknál fogva állandó felügyeletükre bízott állatokon, sőt a tulajdonos bevezetésével mások állatain is díjtalanul ojtást végeztesse. Az ojtóanyag költségei természetesen a tulajdonost terhelik. Hogy pedig a lépfeneellenes ojtóanyagot az okleveles gazdák és gazdatisztek, közvetlenül beszerezhessék, az ilyen ojtóanyag termelésére és forgalomba hozatalára engedélyt nyert összes hazai intézetek a kiszolgáltatás tekintetében egyidejűleg megfelelően utasította. Tekintettel arra, hogy a lépfene az emberekre is nagy mértékben veszedelmes s hogy az ojtóanyag fertőzőképpen előcsírákat tartalmaz, szükséges, hogy az ojtást végző egyén az ojtás foganatosításánál az ojtóanyaghoz mellékelten használati utasításhoz a legszigorúbban alkalmazkodva a legnagyobb gondnal és a tisztaság szem előtt tartásával járjon el. Az ojtóanyag körül foglalkozókodók kezükét előzetesen alaposan tisztítsák meg és különös gondnal ügyeljenek arra, hogy az ojtóanyagot el ne csepegtessék, továbbá, hogy az az emberek és állatok szemébe vagy a bőrkön levő esetleges sérülésébe bele ne kerülhessen. Az esetleges befertőzés veszélyének elkerülése végett ajánlatos, hogy azok, akiknek a kezén vagy egyéb fedetlen testrészein sérülések vannak, az ojtástól egyáltalán tartózkodjanak.

— **Korlátozott csomagküldés.** A közönség árumintákban a tábori postákhoz gyakran szalonát, dínszójat, kolbászt és más gyorsan romló élelmiszereket küld, melyek a hosszú szállítás közben megromlanak és egészségre ártalmassá válnak. Minthogy a küldemények ilyen állapotban nem kézbesíthetők, a feladók gondos buzgalma kárba veszt. A tábori postákhoz küldött élelmiszerek romlása és megsemmisítése a jelen viszonyok között közszempontból is veszteségszámba megy. Erre való tekintettel a kereskedelemügyi miniszter felhívta a postahivatalokat, hogy az olyan árumintákat, melyek tartalma a tábori postahivatalokhoz való szállítást, amely átlag 8–10 napot vesz igénybe, a romlás veszélye nélkül előreláthatólag nem bírja ki és olyanokat, amelyek megfelelően csomagolva nincsenek, ne vegyék fel.

— **Hajózás a Balatonon.** A Balatoni Gőzhajózási Részvénytársaság hajóin június elsejétől a következő menetrend lép érvénybe: Siófok—Balatonfüred—Tihany és vissza. Siófok i. 8 ó, Balatonfüred é. 8:55, Siófok i. 10:45, Balatonfüredre é. 11:40, Balatonfüred i. 1:30, Tihany é. 1:50, Tihany i. 3:20, Balatonfüred é. 3:40, Balatonfüred i. 6:30, 9 és 3:45, Siófok é. 7:25, 9:55, 4:40. — Balatonboglár—Révfülöp—Badacsony—Fonyód és vissza: Balatonboglár i. 7:25, 11:45, 6:50, Révfülöp é. 7:50, 12:10, 7:15, Révfülöp i. 6:25, 10:45, 5:30, Balatonboglár é. 6:50, 11:10, 5:55, Révfülöp i. 7:55, 12:30, Badacsony é. 8:50, 1:25, i. 2:05, Fonyód é. 2:30, Fonyód i. 3:45, Badacsony é. 4:20, Badacsony i. 4:30 és 9:45. Révfülöp é. 5:25 és 10:40. Siófok és Keszthely között a rendszeres hajójárat csak június 20-án indul meg. Siófokról i. vasárnap, hétfőn 5:25, kedden 2:30, Keszthely é. vasárnap és hétfőn 12:55, kedden 9:35, Keszthelyről i. vasárnap 2:30, kedden és szerdán 6, Siófokra é. vasárnap 10:00, kedden és szerdán 1:30.

— **Méreg a gyöngyvirágban.** Egy vegyész megvizsgálta a gyöngyvirágot és azt tapasztalta, hogy szirmában nagymennyiségű glicyosin van, amely kéksavat tartalmaz. A kéksav pedig a legnagyobb méreg. (Ugyanaz, mely a keserű mandulában található. Ezzel kapcsolatban megemlítjük hogy a keserű mandulából 20–25 szem megevése felnőtt embernek halálát okozhatja; gyöngyvirág szervezetű gyermeket 6–7 szem is képes megölni.) A gyöngyvirágot senkise vegye szájába, ne is morzsolja szét ujjai közt, mert ha gyöngyvirágméreggel inficált ujját szeméhez vagy ajkához érinti, könnyen veszedelmes baja támadhat. Ha a méreg valamely nyílts sebbe jutott, igen könnyen átmege a vérbe. Ily esetben első segítés gyanánt, mivel orvos nincs mindig kéznél, nagyon jól megteszi a szolgálatot az égő cigarettát vagy szivar, amelynek tüzét oly közel tartjuk a seb fölé, amennyire csak heves fájdalom miatt lehetséges.

A háboru krónikája.

Május 29. Csapataink mindenütt sikerrel folytatták támadásukat és előrenyomulásukat. A Szantól keletre és a Wisznia jobb és balpartján újra tért nyertek. Csak Szeniavánál kellett a nagy orosz tuler elől kisebb csapatoknak a Szan nyugati partjára visszavonulniok. Drohobycnál és Sztryjnél hasztalan az ellenség minden ellentámadása. Egyre tért nyerne katonáink és újabb orosz állásokat foglalnak el. A németek északon teljes sikerrel támadnak. Újabbán a németek ismét 12120 foglyot, 25 ágyút és 20 géppusztát jelentenek be.

Olasz osztagok több helyen átlépték a tiroli határt. Csapataink még nem kerültek velük szemben. Nevezetes esemény még e harctéren nem történt. A behívott olasz tartalékosok csapatostul szöknek át Svájcba.

A franciák elkeseredetten meg-megismétlik támadásaikat. A Loretto-magaslat vidékén a franciák több támadását visszaverték a németek. A Bois de Pretreben súlyos vereség érte a franciákat. A német jelentés arról ad hírt, hogy egy egész francia röpülő-raj megtámadta Ludwigshafen nyílt várost. A németek a vezető röpülőgépet lelőtték és foglyul ejtették utasát, a nancy röpülőgépi-raj parancsnokát.

A törökök a tengeren és szárazföldön egyforma sikerrel szállnak szembe a szövetségesekkel. A csatahajók elsüllyesztése és különösen a német buvárhajók fölbukkanása aggodalmat kelt Angliában.

Május 30. A megvert orosz hadseregek kétségbeesetten erőlködnek utolsó jó pozíciójuk megvédésére. Támadásukat súlyos veszteségükkel visszaverik vitézül harcoló csapataink. A Szan keleti partján egyre előbbre nyomulnak a szövetséges csapatok. Drohobycnál és Sztryjnénél az ellenséges állások közvetlen közelébe jutottak csapataink és az oroszok véres veszteségével visszaverték az ellenséges előretöréseket. A németek jelentik, hogy északról ismét közelebb jutottunk Przemyslhez. Radymnótól és Jarszlaútól keletre súlyos veszteség érte az oroszokat. A 179. orosz gyalogezred megsemmisült. Szeniava környékén már nem támadnak az oroszok.

A tiroli és karintiai határon közelednek az olaszok. A partvidéken kisebb harc kezdődött. Itt egy olasz zászlóaljat szétszörtünk. Görzről északra öt ellenséges támadást visszavertünk. A velencei arzenáira az éjjeli repülőink ismét sok bombát dobtak. A bombák nagy tüzet és robbanást okoztak. A triezti öböl bejáratánál egy nagy idegen gőzös aknára került és elsüllyedt. Olaszországban nagy a forrongás a háboru ellen. Milánóban pusztít a csőcselék és gyújtogat.

Május 31. A kétségbeesetten védekező orosz sereg minden támadását az ellenség nagy veszteségével visszaverték vitéz csapataink. Az oroszok megkísérelték a Szanon való átkelést, de kudarcot vallottak. A przemysl-grodeki vasutvonalat nehéz tűzéségünk tűz alatt tartja. Przemysl körül egyre szűkebb lesz a körülzáró gyűrű. A németek Szavie környékén az ellenség súlyos veszteségével visszaverték az orosz támadásokat.

Június 1. Heves a harc Przemysl körül, de egyre ősszebb szorul csapataink körülzáró gyűrűje. Sztryj vidékén is sikerrel harcolnak a szövetséges csapatok. Több helységet rohammal elfoglaltak.

Az olaszok folytatják a támadást. A Iavaronei fensíkon egy alpesi ezred intézett támadást, de katonáink visszaverték. Az ellenséges súlyos veszteség érte. A karintiai határon kisebb, ránk névű sikeres harc folyik. A tengerparti határterületen nehéz tüzérségünk már beleavatkozik a harcba. Arrasztól északra a franciák nagy erővel áttörést kíséreltek meg. Támadásuk teljes sikerrel végződött. A franciákat rendkívül súlyos veszteség érte. A német tüzérség igen nagy kárt okoz a franciáknak.

Június 2. Sztryj a miénk. Przemysl három erődjé elesett. A szövetséges csapatok nagyszerűen verik vissza az utolsó erőfeszítéssel támadó oroszokat. A számbelileg nagy tuleróban levő ellenséget mindenütt a legsúlyosabb veszteség érte. Az ellenség mindenütt visszavonulni kénytelen. Több mint 10.000 orosz elfogtunk, 36 ágyút és 15 géppusztát zsákmányoltunk. A németek májusi zsákmánya északon: 31.600 fogoly, 16 ágyú és 58 géppusztka.

A franciák újabb áttörő kísérlete is megghiúsult. A támadás a németek tüzeiben összeomlott. A franciákat nagy veszteség érte. A Bois de Pretreben jelentékeny veszteség érte a franciákat. A német tüzérség több helyen kiváló sikerrel működött.

— Állandó járványkórház építése Győrött.
A város a régi rozoga járványkórház helyett egy megfelelő berendezésű modern kórházat akart építeni kisebb fekhelyre. Erről tudomást vett a katonai hatóság is és azt javasolta a városnak, hogy a tervezett kisebb járványkórház helyett építsenek közösen egy nagyobb állandó jellegű járványkórházat amelyet egyenlőre katonai célokra használnak fel. Később azután a város birtokába megy át a kórház; ennek ellenértékül a város a telek és építési költségkülönbözetet megtéríti a katonai hatóságnak. A munkálatokat már rövid időn belül megkezdik.

— Lesz rézgálic. A rézgálicnak a vármegye területéről bejelentett mennyiségét a földmívelésügyi miniszter feloldotta és felhívta az alispánt, hogy hozza a kereskedők és igénylők tudomására. A kiszolgálása úgy történik, hogy a városok pol-

Kenesei expedíció.

— Pepercl. —

(Szerkesztői ikenet. Ez az írás még tavaly májusban készült. Hiteles adatul kínálkozott a kenesei partcsuszához. Tele is van találó, nyomós argumentumokkal. A geológiai bizonyítékok egész gárdája áll tőtagát benne. A szerkesztőség az uborka ízű zöld szezon valamelyik számába szánta. Azt gondolta, hogy akkor „ilyen” is jó! Sajnos, a háboru ezt a szándékot megakasztotta. Bizony sokkal komolyabb tenyek és bizonyítékok referádája várt közlésre. Így azután elmúlt egy esztendő. De elmúlhatott volna több is, ha szakkörök újra nem kutatnák a partcsuszamlás okait. Ásnak, fúrnak, gátat építenek, töméredek időt és pénzt fecsérelnek. S ez még hagyján! De a tudományt is blamirozzák! Ezt már nem nézhetjük nyugodtan. Muszáj közlétenünk írásos bizonyítékunkat, ha még olyan zöld is. Talán ennek folytán olcsóbb lesz a többi zöldség is. Most úgy is nagyon drága.)

Esős napok lomha unalmasságában derős örömet ébresztett Kele Imre meghívása pincezurra: Balatonkenesére. Langyos fuvalomként simogatott a barátságos biztatás:

— Vasárnap a szőlőben lesztek. Legyen szerencsém!

Ez a „szőlő” — fent a Csucsosparton, a Diáságyban — hónapokkal ezelőtt még „szőlőnk” volt. Harmadmagával volt a tulajdonosa. Két társát azonban elkedvetlenülítte, agyonijesztette.

— Becsapódunk — monda nekik. A szőlő nagy, de rossz. A tőkék vesznek. A talajjavítás sokba kerül. Akkor is lefordja a viz. Peronoszpora, lisztharmit, szőlőmoly szereti az ilyen szelímentes hegyi teknőt. A balatoni ködnek is mintha csak arra mérték volna ki az útját. Vegyétek meg a résztmet! Eladom.

A két fiskálistárs megdöbbsent. Gondolkodott és határozott. Eladták a résztüket — Kele Imrének. Alattában meg mosolyogtak is, hogy megfordították a tervet. Ők csapták be a kereskedőtársat. Hogy lelkiismeretükön könnyítsenek, jóindulatukat ajánlották:

— Ha akarod, Imre bátyánk, majd elkomen-dáljuk. Mennyit vesztenél rajta?

— Semennyit se!

— Mégis, mennyiért adnád?

— Semennyiért se!

S most már Kele Imre mosolygott. Rózsás képpel, fényes szemmel. De egész valójá elárulta, hogy a közös szőlő csak azért volt rossz, hogy a „szőlőnkből” szőlőm lehessen...

A meghívást elfogadtam. Annál nagyobb örömmel, mert több jóbarátom is osztozott a szerencsében. Mert Kelék meghívása szerencsészámba ment. Zöldes színű illatos bakator, kitűnő koszt s még kitűnőbb vendégszeretet elhíresítette a kenesei kirándulásokat.

Mi tagadás, mindnyájan örültünk a meghívásnak. Édes, kellemes dolgok szilipjét nyitotta meg előttünk s nem csoda, ha körülzsongott idegingerlő sejtelmével. Uralkodott mindannyiunk fölött, mint a példák bizonyítják. Magam vagy tizszer megkérdeztem a földrajzi órákon a gyerekeket:

— Merre is van Balatonkenese?

Láttam, hogy a buksi fejek összebujnak, a csillogó szemek mosolyognak. Felszólitottam a legderiszebbet:

— No, Laci, tudod-e...

Nem is kellett folytatnom, mert a Pisti gyerek végignyit a padon s kacagva vette át a kérdést:

— ... Hogy merre is van Balatonkenese!

Harsogó nevetés szakadt hegyibém. A vegyes-

gármesterei és a körjegyzők utalványokat adhatnak ki azok számára, akik szükségleteiket bejelentették. A gálic mennyiségét az utalvány alapján adja a kereskedő, azonban nem többet, mint az egész évi szükséglet egyharmadát. Ez azért van, mert a vármegye területén levő rézgálic-mennyiség csak az első permietzésre elegendős. A miniszter ezenkívül kilitásba helyezte, hogy Németországból bizonyos mennyiségű rézgálicot fogunk kapni. Mindazáltal iparkodjék minden szőlősgazda a permiettel takarékosan bánni, hogy az első permietzésre is jusson, meg a többire is maradjon. A miniszter a gálic árát kilónként 1 kor. 60 fillérben állapította meg, rendelkezéskül persze ehhez pótlólag meg kell fizetni a szállítás költségeit. A kereskedők ezenfelül minden eladott kiló után 20 fillér térítmenyt fognak kapni a földmívelésügyi miniszter tárcájának terhére.

kar fenséges szimfoniájába majd hogy bele nem siketültem. Mit cselekedhettem? Akit a füst bánt, maga is dohányozzon. Aki nem akarja, hogy kinévessék, maga is kacagjon. Én is így cselekedtem.

Ittis bárátom se jart másképen. Söröspoharrakkal, meg izgatottsággal járt-kelt a váróteremben. Mert hát vasuti restis. Eközben berobog a vonat s tizen is kérdezik:

— Hova megy a vonat, Ittis úr?

— Balatonkenesére! — hangzik a válasz.

— Akkor hát siessünk, — biztatta egymást a tiz hang, mely Alsóörs felé akart beszállni.

Már-már tovaindult a vonat, amikor kelőképen való elhelyezkedés után megtudták, hogy a vonat bizony Pest felé megyen. Persze, hogy egymás hátán bukkenceztek a perronra. A perron ugyan hahotázott, de már Ittis János nem volt se itt, se ott, hanem futott.

— Megvernek! — sikoltott aranyos életpárja.

— Fuss hamar a városba!

Ittis János megfogadta a szót, de tisztelven a pártközti egységet, még visszakiáltott:

— Meddig maradhatok?

Az asszonyka még a határidő fixirozásán gondolkodott, amikor közbevágott Gyulai, a főnök:

— Reggelig! De siess, mert a tömeg zúg és keres!

Fekete Sándor se jart másképen. Szép rezeda-zöld szőnyegpokrócot csomagolt be, mert ő meg pokrócgyáros. Ajándékuil küldte édes barátjának, Tanácsos Miklósnak, aki többszörösen segített neki perbeli jótanácsokkal. Legutóbb éppen egy bedőlt kertifal ügyében járt a kezebe. Behívta a mindenest s kiadta a parancsot:

— Vidd el Tanácsos Miklós urhoz!

— Igenis, kérem alássan! Hol is lakik az a tekintetes ur, kérem alássan?

Sándor barátom ekkor már azon tűnődött, vajjon van-e Kelékénel valami kis szeparé egy kis átomző, feketekávés sziesztára. Nem csoda tehát, hogy nyelve a gondololtnak zsinora mentén indult el s rákiáltott a mindenestre:

— Balatonkenesén!

S a szegény mindenest csak késő este, nyelvét lógvatva érkezett vissza s jelentette, hogy Tanácsos Miklós nevű ur nem lakik Balatonkenesén.

Magyar Árpád barátom meg egy harang-formát röntött el izalmában. A kecskeméti öreg-harang modelljét mintázta s a megjelölt ájtatos zsoltszavak helyett: „Szavamra száll imátok az égbe!...” — ráformálta a harangra: „Vasárnap megyek Balatonkenesére!”

Szerencsése, hogy megcsendült mögötte a házharang:

— Ez pedig így nem mehet Kecskemétre!

Nos és Fehér Náci? Ó meg szép hízó cocái között a legszebbet cirógatva turbékolta:

— Kis cocám! Szép cocám! Tudod-e, mi hírlík?

— Az hírlík, hogy a Náci bácsi Kenesére megy. Érted cocókám? Ke-lé-ék-hez!...

Szerkesztői ikenet. A haragos ember zöldül is, kékül is. A t. olvasó e sok zöldség miatt való haragjában legalább is zöldül. Éppen azért a közleményt itt megszakítjuk, nehogy — kéküljön is. Mert a kekkő — ha mostanában drága is — mégis csak mérgező. A tulajdonképeni bizonyítékokat tehát a második és visszavonhatatlan utolsó közleményre hagytuk. Nem azért, mintha azok kevésbé zöldek volnának, hanem azért, mert azok között lesz a kenesei koszt is s ebben a drága világban már a húst nem a salátával együtt tálalják. Onálto étel mindegyik. Peperci urat pedig, hogy tovább ne zödlőljön, elküldjük szanatóriumba s írását veszszük, hogy legalább jó egy esztendeig nem boncolgatja a balatonparti földtani jelenségek okait.

Június 3. Przemysl északi arcvonalán még két erődöt elfoglaltak a szövetséges csapatok. A Sztaniól keletre ismét súlyos veszteség érte a támadó, de visszavert oroszokat. Délkelet-Galiaciában nagy veszteség után menekülésszerűen vonul vissza az ellenség. A májusi mérleg: 1000 tiszt és 300.000 főnyi legénység fogságunkba jutott; szákmányunk: 251 ágyú, 576 géppuska, 189 lövészerkesz és rengeteg lövészer és fegyver.

A tiroli és karintiai határon nevezetes esemény nem történt. A partvidéken az ellenségnek több támadását az olaszoknak súlyos veszteségével visszavertük. Höfer altábornagy jelentése hírt ad arról, hogy egy olasz léghajóról Póliát bombázták. Negy bomba fölrobbant, de csekély kárt okozott.

A német léghajók kilencven gyjútóbombát dobáltak Londonra. Sok helyen tűz támadt. Több ember meghalt és igen sok megsebesült. Az Ausonia segédcirkáló a londoni dokkban kigyulladt.

Június 4. A szövetséges csapatok ma hajnalban elfoglalták Przemysl. Német csapatok és a mi 10. hadtestünk benyomultak Przemyslbe. A siker sulya még nem becsülhető föl. Sztryjtól északra sikeresen tovább támadunk. E csatában eddig 60 tisztet és 12.175 főnyi legénységet elfogtunk; 14 ágyút és 35 gépfegyvert szákmányoltunk.

Yperntől keletre sikeres harcot vívunk a németek az angolokkal. Arrasztól északra élénk a harci tevékenység. A franciákat több támadásukkor igen súlyos veszteség érte. A Vogézekben sikeresen operálnak a német repülők.

IRODALOM.

* A „Borromeus“ hitzónoklati folyóirat (Győr; előfizetése 8 kor.) legújabb száma június hónap vasár- és ünnepnapjaira, Jézus-Szive-ájtosságára Keresztelő szent János születésére és Sárlos-Boldogaszonyra között tartalmaz, korszerű, gondosan kidolgozott szentbeszédet, amelyeknek igen jó hasznukat vehetik a lelkipásztorok.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

Mióta híres kegyhellyé lett Lourdes, azóta elvesztette régi falusi egyszerűségét. Város lett a szerény pyreneusi faluból. Ott áll még a domb oldalán az egyszerű házikó, ahol a kis Bernadette gyermekéveit töltötte. Kívül ugy, mint belül megmaradt minden a régi, hogy kegyeletos emlék gyanánt szolgáljon az utókor számára is. A földszinten ott van a kezdetleges kézi malom, mint a kis Bernadette nevelő-atyjának kenyéradója. Igazi francia parasztház. A kis emeletes ház földszinjén a gazdasági eszközök vannak elhelyezve. Keskeny falépcső vezet fel a lakásba, melynek minden butoradaraja a régi. Egyszerű falusi berendezés. Nagy családi ágy a szokásos francia henger alakú vánkossal. Szekrény, asztal, néhány szék, szentképek; ezek szépek az egész felszerelést. Ma ez a házikó egész belső felszerelésével együtt tartozik a kegyhely kegyelettel örzött érdekes látványainak. Állandóan nyitva van a látogatók számára, ahol egyúttal kegytárgyakat is árúsítanak. A kegyhely emelkedése óta az egész tájék ott köröskörül megváltozott. Modern bérházak, szállodák, üzlethelyiségek állanak az egyszerű parasztházak helyén: csak a kis Bernadette egykori lakóhelye maradt meg a maga eredetiségében. Valószínű, hogy fenn is fog maradni a jövőben is, mert enélkül az egyszerű házikó nélkül Lourdes nem volna tökéletes, mindig hiányoznék valami a kegyhelytörténetéhez fűződő emlékekből.

Ezek közé az emlékek közé sorolható az a bölcső is, mely egykor a kis Bernadettet ringatta. Nem tudni hogyan, de ez már régebben kikerült a házból és a szomszédságában egy kegytárgyakkal kereskedő üzletember tulajdonában van jelenleg. Ott áll az üzletben, mindenki megtekintheti. Magától értetődik, hogy az illető üzletembernek igen jó reklám gyanánt szolgál az a kegyelettel örzött emlék. Hirdeti is az üzlet-tulajdonos, hogy bárki megtekintheti, ami sok idegent edesget oda. Ugyanakkor mindenki vásárol valami kegytárgyat s így a kis Bernadette bölcsője az üzletet valóságos fővirágoztatja. Így lett a kis Bernadette valóságos hősönje a kegyhelynek, akinek a neve elválaszthatatlan marad a kegyhelytől. De nemcsak a kegyhellyel kapcsolatban fogják a kis Bernadettet emlegetni, hanem a keresztény utókor állandó tiszte-

letének a tárgya lesz annak a nagy kegynek az alapján, melyben részesült a jelenések folytán.

Lourdes megtekintendő nevezetességeit még nem számláltuk el az elmondottakkal. Ezek közé tartozik a breton Kálvária, melynek a stációi külön-külön hosszú leírást érdemelének. Életnagyságu szobrainak művészi szépsége új vonzórőrt ad a híres kegyhelynek.

Ilyen másik nevezetessége a fájdalom anyjáról elnevezett kórház is, melyben annyi reménykedő szegény beteg nyer ápolást és vigasztalást. A város egész vidéke természeti szépségekben gazdag. A közel fekvő Pyreneusok bőségesen szolgáltatják a magas hegyvidék szépségeit. Ezek közé tartozik a sok barlang, melyek mindegyikére, mint különös természeti alakulásokra föl szokták hívni a közönség figyelmét, ahova kirándulásokat szoktak rendezni a kegyhely nevezetességeinek megtekintése után. A Pic de fer nevű magas sziklahegy tetejére fogaskerekű vasut vezet, ahonnan pompás kilátás nyílik a Pyreneusok havasaira és az egész vidékre.

Lourdes képekben.

Megérdemli a fent említett körkép, hogy vele bővebben foglalkozunk. Nem annyira művészi értéke miatt, bár erről az oldalról tekintve szintén megérdemli, hogy vele foglalkozzanak, hanem magát Lourdest illetőleg értékes adatokat találunk rajta. Ezek az adatok vonatkoznak az új kegyhelynek kegyhelyé létele előtti állapotára, a tizenhetedik jelenés történetére, a kis Bernadette lakóhelyére és az egész vidékre.

Olyan szabású körképpel van dolgunk, mint Munkácsy híres körképe a magyarok bejöveteleiről. A lourdesi körkép azonban sokkal újabb eseményt örökít meg, mint Munkácsy körképe, valamint az egész környezet és tájék is az eseményekkel együtt a szerzők korába eső eseményeket és azoknak színhelyét egykoru hiteles szerzők előállításában találjuk megörökítve. Lourdes a jelenések folytán nem is olyan régen, 1858-ban lett kegyhelyé, úgy hogy a körkép szerzőinek nem kellett visszatérniök a mesés múltba akkor, mikor nagyszabású művüket megalkották, nem kellett fantáziájukat segítségül hívniök vagy történeti és régészeti tanulmányokat végezniök a korhűség céljából: nekik azt kellett vászonra vetniök, amit maguk láttak, olyan eseményeket megörökíteniök, melyeket ezerei a szemtanuknak mondtak el. Ezért a lourdesi körkép a kegyhely keletkezésének egész történetét híven tárja a szemlélő elé. Kép ez, mely könyv gyanánt szolgál, melyről leolvashatja a szemlélő mindazt, mit Lourdesről tudni akar. Megismeri Lourdest mint egyszerű falut kegyhelyé létele előtt, a barlangnál történt jelenések és azok mellékkörülményei szeméi előtt játszódóknak le, ott látja a kis Bernadette lakóházát a várhegy közelében, meglátja és megismeri mindent, ami a régi és az új Lourdesra vonatkozik.

Nézzük magát a képet és ismerjük meg erről Lourdest.

A kép szerzője Carrier-Belleuse Péter, akinek a nagy munkában több kiváló festő segédkezett. Így jött létre ez a nagyszabású művészi alkotás, mely 120 méter hosszúságu és 15 méter magasságu több, mint 1900 négyzetméter nagyságu vászonon állítja a szemlélő elé az emlékezetes 1858. április 7. napot. Egyes írók és szemtanuk leírásai alapján és festők közreműködésével a többi látományok legmegkapóbb jelenetei is előállíthatók voltak, úgy hogy az egész nagyszabású és elragadó színjáték gyanánt áll a szemlélő előtt.

Ez a kép festői, de pontos és hű képet adja a helyeknek, úgy amint azok a jelenések idejében voltak. A szemlélő mindent oly pompás távlatban és oly plasztikus előállításban tekint át, hogy tökéletes csalódásban ringatótnak és a nézőtér közepén állónak hiszi magát.

Ha keletnek fordulunk, nagy impozáns gothikus, épülettel állunk szemben: ez a lourdesi vár. Ez a régi, toronnyal fődött épület bámulatba ejti mindazokat a látogatókat, akik középkori épületek iránt érdeklődni szoktak. III. Napoleon császársága idejében egy gyalogos zászlóalj volt ott elhelyezve. Ma már nem használják laktanyának. 1894 óta Lourdes város tulajdona, mely a várhegy lábánál terül el és amelynek házai jobbra a Gave partjág, balra a Rigorre partokig terülnek el. Mig ma a város a várhegyet minden oldalról körülveszi, a kép a jelenések idejében (1858) mutatja be a várost, mikor még sokkal szerényebb kiterjedésű volt.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. május 2-től május 31-ig. —

Születés.

Auerbáh Károly és Felemen Erzsébet fia József r. kath. — Lustig Sándor és Nagy Mária leánya Ilona r. kath. — Schäffer Imre és Főcény Ágnes fia Imre r. kath. — Pinter János és Szabó Mária fia János r. kath. — Strenner György és Képes Éva fia Antal r. kath. — Hollosi Vendel és Hozák Mária fia József r. kath. — Boksa Ferenc és Balizs Horváth Erzsébet leánya Julianna r. kath. — Nagy Kálmán és Vittmann Anna fia Kálmán r. kath. — Fojtj István és Merhala Julianna fia Sándor r. kath. — Bobai György és Bakos Irén fia Zoltán Jenő r. kath.

Halálozás.

Stumpfhauser Gyula r. kath. 20 éves. — Gyulovics János r. kath. 1 hónapos. — Kujber Istvánné Király Julianna r. kath. 35 éves. Vaszovics Paula r. kath. 16 éves.

Házasság.

Kapuvári Rudolf r. kath. és Weisz Regina izr.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

regi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogszabta vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Nagy cipővásár

a volt Héjas János óras üzlethelyiségében :: VESZPRÉM,

Rákóczi-tér 7. sz.

Több ezer pár legjobb minőségű

női-, férfi- és gyermekcipő

megvétele folytán 10 koronától

feljebb a legdivatosabb cipőket

szállítom t. vevőimnek. Olcsó árak.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SULY LÁSZLÓ.

Ki tudja meddig tart
a háboru?

Éppen azért
mindenkinek érdeke

hogy
cikkeit
ott szerezzé be, ahol a leg-
jobbat legolcsóbban kapja.
Női fehérneműeket és férfi
ingeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé
teszi az olcsó és kényelemszer-
inti kiszolgálást. — Dívtas
retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot talál-
unk, ugyszintén kalapokban,
gallérokban és dívtasnyakke-
dőkben olyan készlet van,
hogy bármilyen kényes
ízlelést kitudunk elégiteni.

Rádi István és T^{sa}
Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szent. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith** saványú-
víznek, **Mohai Agnes**,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, is métele adóknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkié megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatoli táblázatok, név-
jegyzék, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgálá-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61